

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینلکی باشده کی دائرة

استانبول بوروسی :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نوروده
دائرة مخصوصه

حیات

میان راههای ... دیار راهای جوی حیات قانالم ...
- عی -

نسخه سی هزارده ۱۰ غرورده

سه لکی پوسته ایله ۵ لیرا .
(اجنئی مملکتلر ایچین ۵ دولار)

ایوه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرئیزدر .

صافی : ۴۲

آنقره ، ۱۵ ایلول ، ۱۹۲۷

۲ نجی جلد

مصاحبه :

اساسی بر وظیفه

هانکی مسئله بی تدقیق ایتک ایستورسکز؟
صوک سنلرده چوغلان ، یاخود چوغلادینی
ادما ایدیلن اتحارلرک سبیلرینی می ؟ یالکز اتحار
وقوعاتی قید وثبیت ایتک کافی کلز . حادثه نك
ماهیتنی آ کلامق ایچون بونی نفوسک عددینه
نسبت ایتکی ، بیک ، یاخود بر میلیون نفوسه
قاج اتحار وقعه سی تصادف ایتدیکنی آ کلامی ،
بو عددی دیگر ملترلرله مقایسه ایتکه چالشمالی ...
جنايتلرک ، قضالرک آزالوب چوغلادینی می
آ کلامق ایستورسکز ؟ ینه نفوسک عددینی
بیلیمک احتیاج وار . تولداتک نه مقدارده آرتدینی
وفیاتک نه درجه بی بولدینی ، بو حادثه لرك عمومی
وضعیت اعتباریله متقابل تاثیرلرینی تدقیق ایدرک
دوغرو بر نتیجه آلق ایچون مملکتک عمومی
نفوسنی ، هر یاشده کی چوچو قلرک عددینی ،
قادرین وارکک نفوسی آراسنده کی فرقی قطعی
اوله رق بیلیمک احتیاج واردر . تورکیه برزراعت
مملکتی در ، دیوروز . عیجا کویلرده نفوسک
عددی ندر ، شهرلرک کشافتی نه قدردر ؟
هر یرده اولدینی کی کویلردن ، تارلاردن قصبه لره
وشهرلره دوغره بر مهاجرت وارمی ، بونک
درجه سی ندر ؟ تورکیه نك زراعی استحصالاتی
ونفوسی آراسنده کی نسبتله ، دیگر مملکتلرک
نفوسنه نسبتله استحصالاتی آراسنده کی فرق
ندر ؟ ... معارفک کیت کیده ترقی ایتدیکنه
شاهد اولوبوروز . فقط عیجا اوقویان چوچو قلرله ،
اوقومایان چوچو قلرک مقداری نه قدردر ؟
مکتبلرده کی چوچو قلرک عددینی ، آ ز چوق

قطعی رقلرله بیلوروز ، فقط مملکتک تحصیل
یاشنده اولان بوتون چوچو قلرینک عددینی
بیلیموروز که اون بوندن طرح ایدرک اوقومایانلرک
عددینی میدان چیقارالم . ینه نفوسک مقداری
بیلیمه دیکمز ایچون ، مملکتک معارف سوبه سی ، یعنی
ایلك تحصیل کور مشلرک یوزده قاج طوتدینی تمامیه
مجهولزدر .

بو مثاللری الی نه یاه چوغلته بیلیرز . هانکی
ساحیه باقسه ق ، مدنی ، صحی ، اجتماعی ، زراعی ...
هانکی موضوعه ال اوزاتسه ق ، علمی بر تدقیق
امکانلرغیه قارشیلایشیرز . تورکیه ده علمی
تدقیقلرده بولونمق ایسته یلر ایچون چوق آجی
بر محرومیتدر : مملکتمزده ، هیچ اولمازسه
اون سنه یه راجع ایستاتستیک یوقدر . حتی
مملکتمزک هنوز نفوسی معلوم دکلدز . حالبوکه اجتماعی
ساحه ده هر علمی تدقیقک ، هر تجربه نك اساسنی
رقم تشکیل ایدر .

شیمدی یه قدر کلن حکومتلر بولزومی
آ کلا یامامشلردر . شایان تشکردر که تورکیه
جمهوریتی عمومی بر نفوس تحریری ایچون
حاضر قلرله باشلادی . بر آی صوکره ، نفوسمزک
صایلدینی کون ، تاریخمزک بللی باشلی حادثه لرندن
برینی تشکیل ایدر جکدر . چونکه بوندن
صوکره ، هر هانکی بر مسئله حقنده تدقیقاتده
بولونانلر : « ایلك عمومی نفوس تحریری اولان
فلان تاریخده ... » جمله سنی دایما یازیلرینک
باشنه قویا جقلردر .

میلیونلرجه انسانی ، هیچ بر فردی

اونو تماندن ، اک قیسه بر زمانده صایمق بویوک
بر اختصاصه محتاج بر ته کنیک مسئله سیدر .
فقط جدی و علمی صورتده نفوس تحریری ،
عینی زمانده وطنداشلرک مدنی سوبه سنی کوسترن
بر نوع امتحاندر . هر فردده بر طاقم حقلر
بخش ایدن ، بو کامقابل هر فرددن بر چوق وظیفه لر
ایسته ین ده موقراسی اداره لری ایله هر حق
اوزرینه آلان و هر وظیفه نك آمری عدایدیلن
اوتوقراسی اداره لری آراسنده کی فرق ، یالکز
بر حکومت شکلی دکل ، بالخاصه بر اخلاق
فرقیدر . خلق حکومتلرینک خصوصی بر
اخلاقی واردر . قانونی بر مؤیده یه مالک اولسون ،
یاخود صرف وجدانی واختیاری عدایدیلرین ،
ده موقراسی حکومتلرینک انتظامی آنجق بو
اخلاق ایله قائمدر . بو اخلاقی دستورلرله عمل
ایتمه ین ملترلر کندی کندیلرینی اداره یه لایق
اولمازلر . ایشته بو اخلاق قاعده لرندن بری ده
« کندیکی کیزلرله ! » دستوری شکلنده افاده
ایدیلن بیلیر . اوتوقراسی حکومتلرنده ، فردلر
دولته هر درلو تماسدن اجتناب ایدرلر ، هر
معامله ده دولتی آلداتمقدن ذوق دیوارلر .
چونکه بوتماس و معامله ، تابع ایله متبوع
آراسنده ، حاکم ایله محکوم بیننده بر مجادله در .
حالبوکه ده موقراسیده خلقک حکومتله تماسی
بالذات کندی منقعلریله تماسی دیمکدر . بو حقیقی
ادراک ایدرک نفوس تحریری اثناسنده هر وطنداشک
بواشی قولایلاشدیرمسی اخلاقی بروظیفه در .
هر کس اطرافنده کیلر بالخاصه شونی

سعيد امره

«تورک ادبياتى تاريخى» نده «يونس امره» نك صنعتى حقنده ايضاحات ويردكدن سوكرآ ، اونك تأثيراتى حقنده شونلرى سويله مشدم : «ايشته بوبوك قدرتندن دولاي يونسك صوفيانه شعرلرى آناطوليله سرعته باييلارق آز زمانده بر جوق معقبرى يتيشدى . اون يشنجى عصره قدر ايران ادبيات صوفيه سنك شدتلى تأثيرى آلتنده قالان آناطولى ادبياتى ، بر طرفدن مولانا ، سلطان ولد ، عطار ، -نائى ، سعدى نفوذينه قابيلارق عجم وزن وشكللرى هركون داها مترايد برموقيتله قبول ايدركن ، ديكر طرفدن ده ، يونسك قوتلى شخصيتيله جالانديردينى مى طرزى براقه مبرق او كاده افتقا ايدىوردى . عين منبعدن كلن الهام صوفيانه نك بويله ايكي مختلف مجرا تعقيب ايتمه سنده

آ كلاتمليدركه اسمنك وهويتنك تحرير نفوس اثناسنده قيد ايدلمسى ، بالاخره حكومتك كنديسى آرايوب بولماسى و برشى ايسته مى ايچون دكلدر . قيد ايديلن هر فرد ، هويتى ، مسلكى ، اجتماعى وضعيتى اعتباريله فرد اوله رق بر داها نظر دفته آلتماق اوزره كتله ايچنده غائب اولاجقدر . اسمنك تحرير نفوسه كيرمسى ، صرف مادى و ميخانيكيدر . يالكز دفتر اوزرنده مجهول بر كيفيت اوله رق قالاچق و عمومى ، غير شخصى بر كيمته داخل بولونه جقدر .

نفوس تحريرنده الك جوق قورقولان جهت ، اسكى حكومتلك انسانلرك آدره سنى وهويتنى يازارق دائما ياقه سنه يايشمق اعتيادنن قالمه برانديشه ايله بعض جاهل كيمسه لرك كنديلرني كيزله مك چاره لرني آrame ليدر . بوشكلده ، نفوسمرك مقداريني پك ياكليش آ كلايه بيليرز . بوكا مانع اولمليز . مامورلر ، معلملر ، طلبه ، اوقويوب يازمه بيلن هر فرد ، اطرافنده كيلره نفوس تحريرينك سوه سوه ايفا ايديله جك ضررمنز وكلفتمز بروظيفه اولديغنى آ كلاتمليدركه مدنى مملكتلرده حكومت ، تحرير نفوسك يالكز ناظميدر ؛ وطنداشلكر كندى كنديلرني يازارلر . بزده ده بويله اولسنه جاليشملى يز .

نجم الدين صادوق

يونسك شهباز بوبوك بر رولى واردر . اكر بو مى طرزى كندى دهاسيله اجا وثيت ايتمه سدى ، بوبوك ايران صوفيلرينك قوتلى تأثيريله ، ادبياتى بلكه منحصرأ ديكر مجرائى تعقيب ايدمه جكدى . نيته كيم لاديني ادبياتده يونس عيارنده مى بر داهى يتيشمه . ديكي ايچون او بول عصرلرجه متروك قالمش واو واديده هيچ برزمان «يونس طرزى» ديديكمز ادبيات صوفيه اصليت و قيمتده مى بر شى ميدانه چيقامامشدر .

[اون ايكنجى مبحث ، صفحه ۳۱۶] . بو مقاله ده ، «يونس امره» نك اك اسكى معقبرلندن برى اولان «سعيد امره» دن بحث ايدمه ركن ، يونس تأثيراتى حقنده كى مطالعا مزه يكي و قوتلى بر دليل داها علاوه ايدمه جكز . «سعيد امره» حقنده شيمدى به قدر علم عالنده هيچ بر شى يازيلامش ، حتى آدى بيله هيچ بر يرده ذكر ايديله مشدر . يونس امره نك شعرلرني محتوى اسكى بر «جونك» ك صوكنده «من كلام قدوة الواصلين سعيد امره رحمه الله» سرنامه سى آلتند . و عين شكل واداده اون بش بكمى منظومه به تصادف ايدمه پروفيسور «ريتهر» ، بو پارچه لرى بكا عيناً تبليغ ايتك لطفنده بولوندى ؛ و ايشته بو سايله ده «سعيد امره» حقنده كى بوسطرلر يازيلابيلور .

«سعيد امره» نك منظومه لرى يونسك شعرلندن تماميله فرقسز بر شكل واداده يازيلقى ايسته مشدر ؛ بناءً عليه المزده كى پارچه لرنده نه لسان ، نه اسلوب ، نده افكار اعتباريله هيچ بر بارز خصوصيت يوق كيدير :

ظاهر باطن بر كرك برلك اري حالنده
دنيه اخرت بر آديم عشق ارينك بولنده
ظاهرينى براقش كلتى باطنه باقش
صفات عشقه آفش وارلنى عشق الله
آبرولنى اونوتمش برلك كندوده بيتمش
وارلغنى غرق ايتمش ياغمورله سيلنده
كندو آدن ايتمز كندودن قبول ايتمز
بيله لكن اونوتمش آبريلقى يوق بولنده

ايدم كوينه كوينه حالمى دونه دونه
دوشدك عشقك اودينه جان كوكل يانه يانه
نه اولدق بيليمرز بر يرده اولميرز
عقلمز دريمرز نه ديلم صورانه
عقل و جان يادى قيلدق سرمست وشيدا اولدق
يوز بيك جان قدا قيلدق بزى بزى آلا نه

ايشته بو بر قاچ پارچه ده كوسته ريپوركه ، «سعيد امره» هر نقطه نظرندن «يونس امره» نك مقلد و معقبيدر . عجباً بو صوفى شاعر هانكى زمانك آداميدر ؟ هانكى شيخه و هانكى طريفته منسوبدر ؟ اثرلرندن استدلال ايديله بيله جكى وجهله «يونس» ه جوق ياقينميدر ؟ شو سؤالرك جوانى ، اونك بر منظومه سنك مقطع بيتى كوستريپور :

زهى خلعت زهى دولت زهى عطا زهى همت
سعيدايدر بوز بيك منت حاجم بكابم ديدى

بوراده كى «حاجم» ، جوق بوبوك براحتال ايله ،

«حاجى بكتاش ولى» نك مشهور خليفه سى «حاجم سلطان» دن باشقا برى دكلدر . حاجى بكتاشه عائد ولايتنامه لر و بالخاصه «جودى» طرفندن نشر ايديلن «ولايت نامه حاجم سلطان» [توركيته بيلوتهك ، جزؤ ۷ ، ۱۹۱۴] سايله سنده ، «حاجم سلطان» ك بالخاصه «كربان» ساحه سنده كى بوبوك پروياغاندا فعاليتى حقنده اپى صريح ، معلوما مز واردر . «ولايت نامه» نك خرافه لرله دولو سطرلرى آلتنده ، اونك او محيطده اطرافنه بر جوق مریدلر طولايدينى و بوبوك بر تأثير يابدينى درحال آ كلاشيلور . ايشته «سعيد امره» ده ، كورولبوركه ، اونك معنوى جاذبه سته قابيلان صوفى شاعرلردن بريرد . بو اعتبار ايله اوفى ، يلادى اون اوچنجى عصر ك صوك و اون دردنجى عصر ك ايلك سته لرنده ياشامش - يعنى «يونس امره» ايله معاصر - عدايتك اصلا شايدان اعتراض اولماز . «سعيد امره» نك بو صورته «حاجم سلطان» مریدلرندن يعنى بكتاشى شاعرلرندن اولماسى ، «يونس امره» نك ده - بكتاشى منقبه سنده كوسترلديكى وجهله - بكتاشيلقه علاقه دار اولديغنى تأييد ايدمه جك بر دليلدر . «ايلك متصوفلر» ي يازاركن ، بكتاشيلقى حقنده ، مؤخرأ الله ايتديكم وناقندن محروم بولونديغم جهته ، يونسك بكتاشيلقه علاقه سنى قبول ايتك ايسته مه مشدم .

«سعيد امره» نك عروضك ابتدائى شكليله بر منظومه سى واردركه ، وزن ، قافيه ، ادا اعتباريله عادتا «احمد فقيه» ك - وقتيله نشر ايتمش اولديغم - «جرخ نامه سنى» خاطر لايتر [كوروشى چوما مجموعه سى ، ج ۲ ، جزؤ ۱ - ۲ ، ۱۹۲۶] بودايسته .

خداوندا قولم حكموكه فرمان
زيره سنسن بنم دردمه درمان
سنوك اشلاكه كسه قرماز
عالملر جمله سى يولكده حيران
بزادك بر يوزن رحمت نورله
يرتدك كوكلى بو يره سيوان
ابدسن سندن ابروغى فنادر
فتى يل كوتورن تخت سليمان
فتى سر وقت شيرينه فرهاد
فتى اول جالينوس حكيم لقمان
بولار كچدى بلورمادى نشانى
چوريدى تنلرى جانلرى پنهان
اوق بسم الله الرحمن الرحيم
كه سوزك جانوكه اولانكه بان
سعيد سن سوزكى جاهله دبعه
نه بيلور سوزكى طاغده كى حيوان

آ كلاشيلوركه «سعيد امره» ، اون اوچنجى عصر ك «احمد فقيه» كى صوفى و شاعرلرينك اثرلرينه ده بيكانه دكلدر ؛ اونلردن ده آز جوق متأثر اولمشدر . لكن ، المزده كى منظومه لرينه كوره ، «حاجم سلطان» ك بو شاعر مریدينى غربى آناطوليله يتيشن اك اسكى صوفى شاعرلرمندن و «يونس امره» نك اك اسكى معقبرلندن عدايتك مجبوريتنده يز .

كورسبلى زاده محمد فزاد

استنبول دارالفنوننده «تورک ادبياتى تاريخى» مدرسى